

Kesit Akademi Dergisi

The Journal of Kesit Academy

ISSN: 2149 - 9225

Yıl: 3, Sayı: 9, Eylül 2017, s. 203-213

Öğr. Gör. Dr. Merve KOLCU

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği Ana Bilim Dalı

Öğr. Gör. Mümine KALINDEMİR TAŞ KÜÇÜK

Yalova Üniversitesi, Çınarcık Meslek Yüksekokulu,
Sağlık Bakım Hizmetleri Bölümü, Yaşlı Bakımı Programı

SAĞLIK ALANINDA ÖĞRENİM GÖREN ÖN LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN YAŞLI AYRIMCILIĞINA İLİŞKİN TUTUMLARI¹

Özet

Yapılan çalışmalarda yaşlı ayrımcılığının en çok yapıldığı yerlerden birinin sağlık hizmetleri olduğu ve çoğunlukla gençler tarafından yapıldığı belirtilmektedir. Bu araştırma sağlık alanında öğrenim gören ön lisans öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumlarını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Tanımlayıcı tipteki bu çalışma, 2015-2016 Eğitim-Öğretim yılında araştırmaya katılmayı kabul eden, iki üniversitede yaşlılıkla ilgili eğitim alan 147 öğrenci ile yapılmıştır. Veri toplanmasında tanımlayıcı soru formu ve Yaşlı Ayrımcılığı Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Değerlendirme Student t testi, Mann-Whitney U Testi ve Kruskal Wallis analiz yöntemleri ile yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar, yaşlılıkla ilgili eğitim alan ön lisans öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin olumlu tutum sergilediğini göstermektedir. Tüm öğrencilerde yaşlılık ile ilgili farkındalık oluşturulması, yaşlı nüfusun giderek arttığı toplumumuzda yaşlı ayrımcılığını önlemede yararlı olacağını düşündürmektedir.

Anahtar Kelimeler: 1. yaşlı, 2. yaşlı ayrımcılığı, 3. tutum, 4. Öğrenci

¹ Alanya Alaatin Keykubad Üniversitesi Ev Sahipliğinde Düzenlenen II. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu'nda Sözel Bildiri Olarak Sunulmuştur.

THE ATTITUDES OF ASSOCIATE DEGREE STUDENTS IN THE FIELD OF HEALTH TOWARDS ELDERLY DISCRIMINATION

Abstract

It is stated that one of the places where most of the elderly discrimination is done is health services and mostly done by young people. This research was carried out in order to determine the attitudes of the associate undergraduates who are studying in different departments in the health field. This descriptive study was conducted with 147 students who attended the research in 2015-2016 Academic Year and who were educated in two different universities on aging. A descriptive questionnaire and the Aging Discrimination Attitude Scale were used to collect the data. Student t test, Mann-Whitney U test and Kruskal Wallis analysis were used for the evaluation. The results show that the pre-graduate students who are educated about the elderly show a positive attitude towards the age discrimination. Raising awareness about old age in all students suggests that it will be useful in preventing the elderly discrimination in our increasing population of elderly people.

Keywords: 1. elderly, 2. elderly discrimination, 3. attitude, 4. student

GİRİŞ

Yirminci yüzyılın başlarından itibaren doğum oranının azalması, sağlık ve teknoloji alanındaki gelişmeler, beslenme koşullarının iyileşmesi, temel halk sağlığı hizmetlerinin gelişmesi ve bulaşıcı hastalıkların kontrol altına alınması gibi nedenler ileri yaşlara ulaşan insan nüfusunun giderek artmasına neden olmuştur.

Dünya Sağlık Örgütü 65 yaş ve üstü nüfusun 2009 yılında 390 milyon olduğunu ve bu sayının 2025 yılında ikiye katlanacağını belirtmektedir (Mollaoğlu ve ark., 2010). Türkiye İstatistik Kurumu'nun verilerine göre (2015) yaşlı nüfusun toplam nüfus içindeki oranı % 8'dir ve 2075 yılında bu sayının % 27.7'ye yükseleceği tahmin edilmektedir (<http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=18620> Erişim tarihi: 16 Mayıs 2017).

Yaşlı nüfusun hızlı artışı ile ilerleyen zamanlarda sağlık bakım hizmetinden yararlanma, sağlık harcamalarının karşılanması, sosyal güvenlik kurumlarının örgütlenmesi, finansmanı, yeterli hizmet ve iş olanaklarında sorunların ortaya çıkacağı öngörülmektedir. Ayrıca; aile ve yakın çevre tarafından sağlanan sosyal destek, yaşlanma sürecine uyum, yeterli gelir elde etme, emeklilik ve barınma gibi alanlarında yaşlılar için sorun oluşturabileceği düşünülmektedir. Bu sorunların tümü toplumsal ve sosyal bir sonuç olarak yaşlı ayrımcılığı kavramını ortaya çıkarmaktadır (Akdemir ve ark., 2007; Akçay, 2011; Akgün ve ark., 2004; Ceylan ve Şentürk, 2015).

Yaşlı ayrımcılığı terimi ilk defa 1969 yılında Amerika Ulusal Yaşlılık Enstitüsü başkanı Gerontolog Robert Butler tarafından kullanılmıştır. Butler, yaşlı ayrımcılığını; yaşlı insanlara yönelik, ırk ayrımcılığı ve cinsiyet ayrımcılığı gibi eyleme dönüşebilen bir terim olarak tanımlamıştır (Butler, 1969). Palmore'a göre ise, yaşlı ayrımcılığı; "ileri yaşlardaki bireylere yönelik ön yargı, tutum ve davranışlar aracılığıyla ifade eden bir terim" olarak tanımlamıştır (Palmore, 2003).

Yaşlı ayrımcılığı, cinsiyet ve ırk ayrımcılığı kadar yaygın bir ayrımcılıktır. Yaşlılığa bakış açısı bireysel ve toplumsal olarak farklılık göstermektedir. Yaşlılık kaçınılması gereken bir durum olarak algılanmakta ve yaşlıya yönelik tutum ve önyargılar ortaya çıkmaktadır. Dil, gözlenebilir davranışlar ve sosyalleşme ile de bu tür tutum ve önyargılar yaygınlaşmakta ve yaşlı ayrımcılığı ortaya çıkmaktadır (Çilingiroğlu ve Demirel, 2004; Nussbaum et al., 2005; Roscigno et al., 2007).

Yapılan çalışmalarda, yaşlı ayrımcılığının en çok yapıldığı yerlerden birinin sağlık hizmetleri olduğu ve çoğunlukla gençler tarafından yapıldığı belirtilmektedir (Mc Guire et al., 2008; Zhou, 2007). Bu nedenle gençlerin yaşlı kişilere yönelik olumlu tutum ve doğru bilgiye sahip olması ve öğrencilerin yaşlılara yönelik tutumlarının ve düşüncelerinin belirlenmesi önemlidir (Yılmaz Vefikuluçay ve Terzioğlu, 2011).

Bu konu ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde, Türkiye’de sağlık hizmetlerinin farklı alanlarında eğitim gören öğrencilerin yaşlı ayrımcılığı ile ilgili tutumlarının değerlendirildiği sınırlı sayıda çalışma olduğu görülmektedir (Usta ve ark., 2012; Soyuer ve ark., 2010, Yılmaz ve Özkan, 2010).

Bu nedenle bu araştırma; sağlık alanında öğrenim gören ön lisans öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumlarını belirlemek amacıyla yapılmıştır.

YÖNTEM

Araştırmanın Amacı ve Tipi

Bu araştırma, sağlık alanında öğrenim gören ön lisans öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumlarının belirlenmesi amacıyla, tanımlayıcı bir çalışma olarak yapılmıştır.

Araştırmanın Yeri ve Zamanı

Araştırma Marmara Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu (SHMYO) ve Yalova Üniversitesi Çınarcık Meslek Yüksekokulu’nda (ÇMYO) Aralık 2016-Şubat 2017 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini, 2016-2017 Eğitim ve Öğretim yılında Marmara Üniversitesi SHMYO İlk ve Acil Yardım Programı ile Yalova Üniversitesi ÇMYO Yaşlı Bakımı Programı’nda öğrenim gören 1. ve 2. sınıf öğrencileri oluşturmuştur.

Araştırmada örneklem seçme yoluna gidilmemiş olup, araştırma evrenini oluşturan birimlerin her biri üzerinde tek tek ve eksiksiz uygulanması durumu olan tamsayım tekniğiyle çalışma evrenindeki 160 öğrenciye ulaşılması planlanmıştır. Araştırmaya katılmayı kabul eden, iki üniversitede yaşlılıkla ilgili eğitim alan (61 öğrenci) ve almayan (86 öğrenci) 147 öğrenci araştırmanın örneklemi oluşturmuştur.

Veri Toplama Araçları

Araştırma hakkında bilgilendirme yapıлып, onam formu alınmasını takiben tanımlayıcı soru formu ve Yaşlı Ayrımcılığı Tutum Ölçeği (YATÖ) veri toplama araçları olarak kullanılmıştır.

Tanımlayıcı Soru Formu: Öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerini tanımlayan bir formdur. Araştırmacılar tarafından benzer çalışmalardan yararlanılarak hazırlanan bu form 12'si tanıtıcı özellikler ve 1'i yaşlılara hizmet ile ilgili özellikleri belirlemek üzere toplam 13 sorudan oluşmaktadır.

Yaşlı Ayrımcılığı Tutum Ölçeği: Vefikuluçay (2008) tarafından geliştirilmiş, geçerlik ve güvenilirliği yapılmıştır. YATÖ 23 maddeden oluşmaktadır. Ölçek 5'li likert tipte olup, "5= Tamamen katılıyorum", "4= Katılıyorum", "3= Kararsızım", "2= Katılmıyorum", "1= Kesinlikle katılmıyorum" şeklinde puanlanmaktadır. Yaşlı ayrımcılığına ilişkin olumsuz tutum ifadeleri ise belirtilen puanlamanın tam tersi olarak puanlanmaktadır. Ölçekten alınabilecek toplam puan en fazla 115, en az puan ise 23' tür. Ölçekten alınan puan arttıkça yaşlı ayrımcılığına ilişkin olumlu tutum artmaktadır. Yaşlı Ayrımcılığı Tutum Ölçeği üç boyuttan oluşmaktadır.

Bunlar;

1. Yaşlının Yaşamını Sınırlama: Toplumun yaşlı bireyin sosyal yaşamını sınırlamaya ilişkin inanç ve algılarıdır. Bu boyuttan alınabilecek maksimum puan 45, minimum puan ise 9'dur.

2. Yaşlıya Yönelik Olumlu Ayrımcılık: Toplumun yaşlı bireye yönelik olumlu inanç ve algılarıdır. Bu boyuttan alınabilecek maksimum puan 40, minimum puan ise 8'dir.

3. Yaşlıya Yönelik Olumsuz Ayrımcılık: Toplumun yaşlı bireye yönelik olumsuz inanç ve algılarıdır. Bu boyuttan alınabilecek maksimum puan 30, minimum puan ise 6'dır.

Veri Toplama Yöntemi

Veri toplama aşamasından önce, araştırmanın yapıldığı her iki okuldan da gerekli izinler alınmıştır. Veri toplama; öğrencilerden yazılı izin belgesi alındıktan sonra ders dışı saatlerde, sınıf ortamında Aralık 2016-Şubat 2017 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir.

Verilerin Değerlendirilmesi

Elde edilen veriler bilgisayar ortamında; Student t testi, Mann-Whitney U Testi ve Kruskal Wallis analizleri kullanılarak değerlendirilmiştir.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Araştırmaya katılan 147 öğrencinin 61'i (% 41.5) Yalova Üniversitesi ÇMYO'da, 86'sı (% 58.5'i) Marmara Üniversitesi SHMYO'da öğrenim görmekte olup, 76'sı (% 51.7) ikinci sınıf, 71'i (% 48.3) birinci sınıf öğrencisidir. Öğrencilerin 113'ü (% 76.9) kadın, 34'ü (% 23.1) erkektir ve yaş ortalaması 20.31 ± 2.53 'tür. Öğrencilerin yaş ortalaması ile yaşlıya yönelik tutumları arasındaki ilişki incelenmiş olup, anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($p > 0.005$). Bu sonucun yapılan çalışmada yer alan öğrencilerin yaşlarının birbirine yakın olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Benzer şekilde Yılmaz ve Özkan'ın (2010) yapmış olduğu çalışmada da öğrencilerin yaşı ile yaşlıya yönelik tutumlar arasında ilişki olmadığı belirtilmiştir. Araştırmadan farklı olarak, Soyuer ve arkadaşlarının (2010) yaptığı çalışmada 20 yaş altındaki öğrencilerin, Söderhamn ve arkadaşlarının (2001) çalışmasında ise 25 yaş altındaki öğrencilerin tutumlarının daha olumsuz olduğu belirtilmiştir.

Araştırmada öğrencilerin; % 56.5'inin anne ve babaları ile yaşadığı, % 85.7'sinin ailesinde ya da yakınında yaşlı olduğu ve % 88'inin aile büyüklerinden başka bir yaşlıya bakım verdiği belirlenmiştir. Ayrıca % 96'sının yaşlılıkla ilgili herhangi bir ders, seminer, sempozyuma katıldığı, % 83'ünün bir huzurevinde iş nedeniyle, stajyer veya gönüllü olarak bir yaşlıya bakım verdiği ve % 82.3'ünün huzurevi ziyareti yaptığı belirlenmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin YATÖ ve Alt Boyutlarından Aldıkları Puanlar

Ölçek Alt Boyutları	Ortalama \pm SS
Yaşlının Yaşamını Sınırlama	23.51 \pm 8.79
Olumlu Ayrımcılık	31.17 \pm 8.09
Olumsuz Ayrımcılık	15.65 \pm 6.26
YATÖ Toplam Puan	70.33 \pm 7.35

SS: Standart Sapma

Öğrencilerin YATÖ toplam ve alt boyutlarına ilişkin puan ortalamaları Tablo 1'de görülmektedir. Bu araştırmada elde edilen sonuçlar, öğrencilerin yaşlı ayrımcılığına ilişkin olumlu tutuma sahip olduklarını göstermektedir (Tablo 1). Araştırma kapsamındaki öğrencilerin yaşlılıkla ilgili ders, seminer, sempozyuma katılma, huzurevinde gönüllü çalışma ve huzurevi ziyareti yapmış olmalarının yaşlı bireylere karşı olumlu tutuma sahip olmada etkili olduğunu düşündürmektedir. Üniversite öğrencilerinin yaşlı bireylere karşı olumlu tutuma sahip olduklarını gösteren pek çok çalışma bulunmaktadır (Mc Conatha et al., 2003, Ryan et al., 2007, Shannon et al., 2008).

Ayrıca tıp ve hemşirelik öğrencileri ile yapılan çalışmalarda da öğrencilerin yaşlılara yönelik olumlu tutuma sahip oldukları bulunmuştur (Fitzgerald et al., 2003; Mc Conatha et al., 2003; Yılmaz ve Özkan, 2010; Yılmaz ve ark., 2011). Bu sonucun Türk kültüründe yaşlıya saygı, yaşlının sözünü dinleme ve yaşlıya sahip çıkma gibi eylemlerin geleneksel ve değişmez bir beklenti olmasından kaynaklandığı düşünülebilir.

Tablo 2. Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Okullar ile YATÖ Alt Boyutlarından Aldıkları Puanların Karşılaştırılması

Değişkenler	Ortalama \pm SS	İstatistiksel Analiz
Yaşlılığın Yaşamını Sınırlama		
Marmara Üniversitesi SHMYO	2.52 \pm 0.36	z: 9.134
Yalova Üniversitesi ÇMYO	2.73 \pm 0.46	p: 0.003
Yaşlıya Yönelik Olumlu Ayrımcılık		
Marmara Üniversitesi SHMYO	3.96 \pm 0.58	z: 2.326
Yalova Üniversitesi ÇMYO	3.80 \pm 0.71	p: 0.129
Yaşlıya Yönelik Olumsuz Ayrımcılık		
Marmara Üniversitesi SHMYO	2.53 \pm 0.48	z: 4.812
Yalova Üniversitesi ÇMYO	2.71 \pm 0.55	p: 0.030

SS: Standart Sapma, z: Mann Whitney U Testi, p: Kruskal Wallis Testi

Öğrencilerin öğrenim gördükleri okullar ile YATÖ alt boyutlarından aldıkları puanların karşılaştırılması Tablo 2’ de verilmiştir. Yalova Üniversitesi ÇMYO öğrencilerinin yaşlılığın yaşamını sınırlama ve yaşlıya yönelik olumsuz ayrımcılık alt boyutları ile gruplar arasında istatistiksel açıdan önemli bir fark olduğu tespit edilmiştir (Tablo 2). Bu durum alınan eğitimin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumu olumlu yönde etkilediğini düşündürmektedir (Fitzgerald et al., 2003; Ryan et al., 2007; Shen and Xiao, 2012).

Öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıflar ile YATÖ alt boyutlarından aldıkları puanların karşılaştırılması Tablo 3’deki gibidir. Araştırmadaki ikinci sınıf öğrencilerinin yaşlılığın yaşamını sınırlama ve yaşlıya yönelik olumsuz ayrımcılık alt boyutları ile gruplar arasında istatistiksel açıdan önemli bir fark olduğu bulunmuştur (Tablo 3). Benzer şekilde bu sonuç alınan eğitimin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumu olumlu yönde etkilediğini düşündürmektedir (Fitzgerald et al., 2003; Hughes et al., 2008; Lookinland and Anson, 1995; Kutlu ve ark., 2012; Soyuer ve ark., 2010).

Tablo 3. Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Sınıflar ile YATÖ Alt Boyutlarından Aldıkları Puanların Karşılaştırılması

Değişkenler	Ortalama ± SS	İstatistiksel Analiz
Yaşının Yaşamını Sınırlama		
Birinci Sınıf	2.71 ± 0.45	z: 7.73
İkinci Sınıf	2.52 ± 0.36	p: 0.006
Yaşlıya Yönelik Olumlu Ayrımcılık		
Birinci Sınıf	3.85 ± 0.61	z: 0.519
İkinci Sınıf	3.93 ± 0.67	p: 0.472
Yaşlıya Yönelik Olumsuz Ayrımcılık		
Birinci Sınıf	2.73 ± 0.55	z: 8.216
İkinci Sınıf	3.93 ± 0.67	p: 0.005

SS: Standart Sapma, z: Mann Whitney U Testi, p: Kruskal Wallis Testi

Öğrencilerin yaşlıyla yaşama ve bakım verme durumları ile YATÖ alt boyutlarından aldıkları puanların karşılaştırılması Tablo 4'de verilmiştir. Ailesinde yaşlı birey bulunmayan öğrencilerin, YATÖ yaşlıya yönelik olumsuz ayrımcılık alt boyutu arasında istatistiksel açıdan önemli bir fark olduğu tespit edilmiştir. Aile dışındaki yaşlıya bakım verme durumu ile YATÖ alt boyutlarından alınan puan ortalamaları karşılaştırılmış ve istatistiksel olarak anlamlı fark bulunamamıştır (Tablo 4).

Literatürde yaşlıya yönelik olumlu ya da olumsuz tutumların oluşmasında toplumsal ve sosyal etkileşimin etkili olabileceği üzerinde durulmaktadır (Holroyd et al., 2009; Shannon et al., 2008; Mc Kinlay and Cowan, 2003). Araştırmada, öğrencilerin çekirdek aileye sahip olmaları nedeniyle yaşlılarla olumlu bir iletişim ve etkileşim ortamına sahip olunamadığı ve bu durumun da yaşlıya yönelik tutumu etkilediğini düşündürmektedir.

Tablo 4. Öğrencilerin Yaşlıyla Yaşama ve Bakım Verme Durumları ile YATÖ Alt Boyutlarından Aldıkları Puanların Karşılaştırılması

Değişkenler	Yaşlının Yaşamını Sınırlama Ortalama ± SS	Yaşlıya Yönelik Olumlu Ayrımcılık Ortalama ± SS	Yaşlıya Yönelik Olumsuz Ayrımcılık Ortalama ± SS
Ailede Yaşlı Birey Varlığı			
Evet	2.59 ± 0.36	3.88 ± 0.66	2.57 ± 0.46
Hayır	2.71 ± 0.67	3.94 ± 0.49	2.84 ± 0.73
İstatistiksel Analiz	z: 1.427; p: 0.234	z: 0.142; p: 0.706	z: 5.081; p: 0.026
Aile Dışındaki Yaşlıya Bakım Verme			
Evet	2.57 ± 0.34	3.91 ± 0.64	2.55 ± 0.46
Hayır	2.67 ± 0.51	3.87 ± 0.65	2.69 ± 0.58
İstatistiksel Analiz	z: 1.976; p: 0.162	z: 0.094; p: 0.759	z: 2.578; p: 0.111

SS: Standart Sapma, z: Mann Whitney U Testi, p: Kruskal Wallis Testi

Öğrencilerin yaşlılıkla ilgili ders, sempozyum vb. katılma, huzurevinde çalışma ve ziyaret durumları ile YATÖ alt boyutlarından aldıkları puanların karşılaştırılması Tablo 5'deki gibidir. Yaşlılıkla ilgili ders, sempozyum vb. katılma durumu ile YATÖ yaşlının yaşamını sınırlama ve yaşlıya yönelik olumsuz ayrımcılık alt boyutları arasında anlamlı ilişki saptanmıştır (Tablo 5).

Tablo 5'de görüldüğü gibi huzurevinde çalışma ve huzurevi ziyareti gerçekleştirme ile YATÖ yaşlıya yönelik olumsuz ayrımcılık alt boyutu arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. Elde edilen bu sonuç, yaşlılarla birlikte zaman geçiren öğrencilerin farkındalıklarının arttığını göstermektedir.

Tablo 5. Öğrencilerin Yaşlılıkla İlgili Ders, Sempozyum vb. Katılma, Huzurevinde Çalışma ve Ziyaret Durumları ile YATÖ Alt Boyutlarından Aldıkları Puanların Karşılaştırılması

Değişkenler	Yaşlının Yaşamını Sınırlama Ortalama ± SS	Yaşlıya Yönelik Olumlu Ayrımcılık Ortalama ± SS	Yaşlıya Yönelik Olumsuz Ayrımcılık Ortalama ± SS
Yaşlılıkla İlgili Ders, Sempozyum vb. Katılma			
Evet	2.53 ± 0.35	3.93 ± 0.61	2.54 ± 0.46
Hayır	2.75 ± 0.49	3.81 ± 0.69	2.73 ± 0.59
İstatistiksel Analiz	z: 9.263; p: 0.003	z: 1.158; p: 0.284	z: 4.785; p: 0.030
Huzurevinde Çalışma			
Evet	2.55 ± 0.39	3.93 ± 0.64	2.52 ± 0.48
Hayır	2.69 ± 0.44	3.85 ± 0.65	2.71 ± 0.54
İstatistiksel Analiz	z: 3.801; p: 0.053	z: 0.564; p: 0.454	z: 4.760; p: 0.031
Huzurevi Ziyareti			
Evet	2.95 ± 0.43	3.91 ± 0.66	2.58 ± 0.52
Hayır	2.71 ± 0.30	3.80 ± 0.56	2.74 ± 0.42
İstatistiksel Analiz	z: 1.655; p: 0.195	z: 0.468; p: 0.627	z: 2.703; p: 0.070

SS: Standart Sapma, z: Mann Whitney U Testi, p: Kruskal Wallis Testi

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmada sağlık alanında öğrenim gören öğrencilerin yaşlılara yönelik tutumlarının olumlu olduğu bulunmuştur. Bu sonucu, öğrencilerin yaşlı bakımı programında okuyor ve yaşlılıkla ilgili ders alıyor olmalarının olumlu yönde etkilediği düşünülmektedir.

Araştırmada elde edilen sonuçlara göre;

- Yaşlı nüfusun giderek arttığı toplumumuzda, geriatriğin öğrenciler için cazip hale getirilmesi,
- Öğrencilerin eğitim içeriklerinde yaşlılık ve yaşlanma sürecine daha fazla yer verilmesi,
- Öğrencilerin yaşlı ayrımcılığına ilişkin düzenlenecek sempozyum ve paneller ile bilinçlendirilmesi; yaşlı ayrımcılığına yönelik farkındalık geliştirmesi, olumlu tutum ve bakış açısı kazanmalarının sağlanması,
- Klinik uygulamalarda yaşlılarla etkileşimin artırılması,

- Gençlerin, yaşlı bireylerin ve toplumun yaşlı ayrımcılığına ilişkin görüş ve tutumlarını daha geniş çapta belirlemek ve bölgesel farklılıkları ortaya çıkarmak için çalışmalar planlanıp, uygulanması yönünde öneriler getirilebilir.

KAYNAKLAR

- Akçay, C. (2011). Yaşlılık Kavramlar, Kuramlar ve Yaşlılığa Hazırlık. Kriter Yayınevi, İstanbul.
- Akdemir, N., Çınar, F. İ., Görgülü, Ü. (2007). Yaşlılığın Algılanması ve Yaşlı Ayrımcılığı, Turkish Journal of Geriatrics, 10(4): 215-222.
- Akgün, S., Bakar, C. ve Budakoğlu, I. (2004). Dünyada ve Türkiye’de Yaşlı Nüfus Eğilimi, Sorunları ve İyileştirme Önerileri. Türk Geriatri Dergisi, 7(2), 105-110.
- Butler, R. (1969). Ageism: Another form of bigotry. The Gerontologist, 9: 243-246.
- Ceylan, H., Şentürk, M. (2015). İstanbul’da Yaşlanmak. Açılım Kitap, İstanbul.
- Çilingiroğlu, N., Demirel, S. (2004). Yaşlılık ve Yaşlı Ayrımcılığı. Türk Geriatri Dergisi, 7(4): 225-330.
- Fitzgerald, J., Wray, L., Halter, J., Williams, B., Supiano, M. (2003). Relating medical students’ knowledge, attitudes, and experience to an interest in geriatric medicine. The Gerontologist, 43: 849-855.
- Holroyd, A., Dahlke, S., Fehr, C., Jung, P., Hunter, A. (2009). Attitudes toward aging: implications for a caring profession. Journal of Nursing Education, 48: 374-380.
- Hughes, N. J., Soiza, R. L., Chua, M., Hoyle, G. E., McDonald, A., Primrose W.R. (2008). Medical Student Attitudes Toward Older People and Willingness to Consider a Career in Geriatric Medicine. Journal of the American Geriatrics Society, 56(2), 334-338.
- Köse, G., Ayhan, H., Taştan, S., İyigün, E., Hatipoğlu, S., Açkel, C. (2015) Sağlık alanında farklı bölümlerde öğrenim gören öğrencilerin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumlarının belirlenmesi. Gülhane Tıp Dergisi, 57: 145-151.
- Kutlu, Y., Kucuk, L., Fındık, U.Y. (2012). Psychometric properties of the Turkish version of the Fraboni Scale of Ageism. Nursing and Health Sciences, 14: 464-471.
- Lookinland, S., Anson, K. (1995). Perpetuation of ageist attitudes among present and future health care personnel: Implications for elder care. Journal of Advanced Nursing, 21: 47-46.
- Mc Conatha, J.T., Schnell, F., Volkwein, K., Riley, L., Leach, E. (2003). Attitudes towards aging: A comparative analysis of young adults from the United States and Germany. International Journal of Aging and Human Development, 51: 206-217.
- Mc Guire, S.L., Klein, D.A., Chen, S.L. (2008). Ageism revisited: A study measuring ageism in East Tennessee, USA. Nursing and Health Sciences, 10: 11-16.

- Mc Kinlay, A., Cowan, S. (2003). Student nurses' attitudes towards working with older patients. *Journal of Advanced Nursing*, 43(3), 298-309.
- Mollaoğlu, M., Tuncay, F.Ö., Fertelli, T.K. (2010). Mobility Disability and Life Satisfaction in Elderly People. *Archives of Gerontology and Geriatrics*, 51: 115-119.
- Nussbaum, J.F., Pitts, M.J., Huber, F.N., Krieger Janice, L.R, Ohs, J.E. (2005). Ageism and Ageist Language Across the Life Span: Intimate Relationships and Non-intimate Interactions. *Journal of Social Issues*, 61: 287-305.
- Palmore, E.B. (2003). Ageism comes of age. *Gerontologist*, 43: 418-420.
- Roscigno, V.J., Mong, S., Byron, R., Tester, G. (2007). Age discrimination, social closure and employment. *Social Forces*, 86: 313-34
- Ryan, A., Melby, V., Mitchell, L. (2007). An evaluation of the effectiveness of an educational and experiential intervention on nursing students' attitudes towards older people. *International Journal of Older People Nursing*, 2: 93-101.
- Shannon, J., Voogt, B.A., Mickus, M., Santiago, O., Herman, S.E. (2008). Attitudes, experiences, and interest in geriatrics of first-year allopathic and osteopathic medical students. *Journal of the American Geriatrics Society*, 56: 339-344.
- Shen, J., Xiao, L.D. (2012). Factors affecting nursing students' intention to work with older people in China. *Nurse Education Today*, 32: 219-223.
- Soyuer, F., Ünalın, D., Güleser, N., Elmalı, F. (2010). Sağlık meslek Yüksekokulu öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumları ve bu tutumların bazı demografik değişkenlerle ilişkisi. *Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3: 20-25.
- Söderhamn, O., Lindencrona, C., Gustavsson, S.M. (2001) Attitudes toward older people among nursing students and registered nurses in Sweden, *Nurse Education Today*, 21: 225-229
- Türkiye İstatistik Kurumu (TUİK) (2015) İstatistiklerle Yaşlılar 2015. <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=18620> (Erişim tarihi: 16 Mayıs 2017).
- Usta, Y.Y., Demir, Y., Yönder, M., Yıldız, A. (2012). Nursing students' attitudes toward ageism in Turkey. *Archives of Gerontology and Geriatrics*, 54: 90-93.
- Yılmaz, E., Özkan, S. (2010). Hemşirelik Öğrencilerinin Yaşlı Ayrımcılığına İlişkin Tutumları, *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi*, 3: 35-53.
- Yılmaz Vefikuluçay, D., Terzioğlu, F. (2011). Üniversite öğrencilerinde yaşlı ayrımcılığı tutum ölçeğinin geliştirilmesi ve psikometrik değerlendirmesi, *Turkish Journal of Geriatrics*, 14: 259-268.
- Zhou, L. (2007). What college students know about older adults: a cross-cultural qualitative study. *Educational Gerontology*, 33: 811-831.